

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci postupu kolizního opatrovníka při úpravě styku rodiče se synem

---

A. Závěry šetření

Na základě podnětu pana A., bytem xxxxx (dále jen „stěžovatel“ nebo „otec“), jsem zahájila šetření podle § 14 zákona o veřejném ochránci práv¹. Předmětem šetření byl postup Úřadu městského obvodu Plzeň-město (dále jen „OSPOD“) při výkonu sociálně-právní ochrany a kolizního opatrovnictví jeho syna Marka A. (nar. xxxx).

Ve zprávě o šetření jsem dospěla k závěru, že OSPOD pochybil:

- neboť se zcela nedostatečně zabýval vývojem asistovaného kontaktu otce se synem a v reakci na jeho vyhodnocení nepodpořil jeho rozšíření,
- když nezačlenil asistovaný kontakt do předmětu případové konference a nezabýval se možnostmi navrácení syna do péče otce.

B. Vyjádření úřadu

Tajemník Úřadu městského obvodu Plzeň 3 Mgr. Petr Baloun (dále jen „tajemník“) mě dopisem ze dne 11. září 2019 informoval, že zprávu konzultoval s metodickými orgány Krajského úřadu Plzeňského kraje a Magistrátu města Plzeň a že bude tématem supervize sociálních pracovníků. Ve svém stanovisku se však vymezuje proti některým mým závěrům zprávy o šetření.

Tajemník uvádí, že OSPOD je vázán § 14 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, a tudíž je nekompetentní k podání návrhu o změně styku. OSPOD dle něj vycházel z dostupných informací a s ohledem na zájem dítěte zvolil „preventivní opatření“ v podobě pěstounské péče na přechodnou dobu a asistovaného kontaktu do doby, než budou znalecky ověřeny rodičovské kompetence otce. Dále uvádí, že pokud by otec návrh na změnu rozsahu styku podal v současné době, OSPOD by jej v rámci soudního řízení podpořil.

Co se týče případové konference, tajemník uvádí, že pro případovou konferenci konanou 28. ledna 2019 byly zvoleny pouze „priority potřeby řešení“.

Závěrem uvádí, že s otcem bude OSPOD v dané věci v nejbližší době jednat a celému případu OSPOD věnuje náležitou pozornost.

C. Závěrečné hodnocení

Vítám opatření v podobě supervize a podpory kontaktu otce se synem do budoucna, přesto nepovažuji opatření úřadu za dostatečná ani dostatečně určitá. Proto vydávám toto

---

1 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv. Součástí stanoviska je návrh opatření k nápravě.

Nejprve se musím vyjádřit k tvrzení tajemníka, že OSPOD nebyl dle § 14 zákona oprávněn podat k soudu návrh na úpravu styku rodičů s dětmi.² Je třeba upozornit, že tajemník opomíjí skutečnost, že OSPOD byl jmenován kolizním opatrovníkem nezletilých dětí. Kolizní opatrovník dítěte musí hájit práva a oprávněné zájmy dítěte. Jsou mu proto svěřena veškerá procesní práva účastníka řízení (účastnit se jednání, podávat vyjádření a návrhy, odvolání atd.). **OSPOD jako kolizní opatrovník dětí tedy má veškerá procesní oprávnění, tedy i právo podat v rámci řízení návrh na úpravu styku rodičů s dětmi, vystala-li taková potřeba. OSPOD byl v roli kolizního opatrovníka oprávněn návrh podat.** Nelze totiž akceptovat, aby OSPOD ponechal řešení věci pouze na aktivitě ostatních účastníků (rodičů), když má možnost sám ve věci intervenovat.³

Dovoluji si OSPOD upozornit i na řešení situace, ve které by nebyl kolizním opatrovníkem jmenován. V takovém případě by OSPOD měl respektovat autonomii rodiny a rozhodnutí rodičů, zda návrh na zahájení řízení podají sami. Popřípadě by měl o možnosti podání takového návrhu rodiče poučit. Pokud žádný z oprávněných navrhovatelů situaci neřeší a je v zájmu dítěte, aby byla situace vyřešena soudním rozhodnutím, může OSPOD podat k příslušnému soudu podnět. Soud může zahájit řízení z moci úřední. Nadto považuji za nutné podotknout, že přestože má kolizní opatrovník rovnocenné postavení jako ostatní účastníci řízení, jeho slovo, coby státního orgánu chránícího zájmy dítěte, má velkou váhu.

V každém případě měl OSPOD minimálně podpořit otce při podání jeho návrhu a více s ním tuto možnost komunikovat. Uvádí-li tajemník ve svém vyjádření, že „*případný návrh otce na změnu rozsahu styku, respektující zájem a potřeby dítěte, by byl v současné době v rámci soudního řízení podpořen*“, musím uvést, že tím jen potvrzuje, že tak mohl učinit již dříve, protože situace se zásadním způsobem nijak nezměnila.

Uvádí-li tajemník, že „*cíle případové konference ze dne 28. 1. 2019 byly voleny podle priority potřeby řešení*“, musím trvat na tom, že mezi priority péče o dítě patří především možnost navrácení do biologické rodiny. Náhradní rodinná péče by měla být pojímána vždy jako subsidiární k péči vlastních rodičů.⁴ Je-li prokázána existence rodinného vztahu, musí orgány veřejné moci v zásadě jednat tak, aby se tento vztah mohl rozvíjet, a přijmout vhodná opatření za účelem sloučení rodiče s dítětem.⁵ OSPOD nedostatečně podporoval otce v jeho snaze stýkat se se synem častěji a déle, popř. získat jej do své péče, přestože mu mělo být po zhodnocení zpráv z asistovaných kontaktů zřejmé, že jeho vztah se synem je pozitivní a měl by podpořit jeho rozvíjení. Předmětem případové konference tedy měla být primárně možnost péče rodičů o syna a teprve byla-li by taková péče nemožná či nevhodná pro dítě, zaměřit se na další alternativy.

---

2 Ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

3 Zpráva veřejné ochránkyně práv ze dne 5. února 2019, sp. zn. 4651/2018/VOP.

4 Nález Ústavního soudu I. ÚS 1764/16, ze dne 3. listopadu 2016, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>.

5 Nález Ústavního soudu II. ÚS 838/07-2, ze dne 10. 10. 2007, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>.

Co se týče dostupných a známých informací, znovu zdůrazňuji, že OSPOD měl k dispozici informace o bezproblémovém průběhu asistovaných kontaktů otce se synem (zprávy o asistovaných kontaktech jsou součástí spisu OSPOD) a také o tom, že trestní řízení je stále vedeno jen proti matce, kdežto otec vystupuje pouze jako svědek. OSPOD přestože o tomto věděl, informace nijak nevyhodnotil a nezohlednil při zvažování možností péče o nezletilého Marka. Nesouhlasím proto s tvrzením tajemníka, že OSPOD skutečně vycházel ze všech dostupných a známých informací, a pokud tomu tak skutečně bylo, dle mého názoru vyvodil z těchto informací mylné závěry.

Závěrem bych chtěla znovu apelovat na OSPOD ve věci asistovaných kontaktů a jejich budoucího vývoje. Ještě jednou zdůrazňuji, že asistovaný kontakt je institut dočasný a přechodný, a je proto nutné, aby OSPOD jeho průběh hodnotil a činil z něj závěry pro budoucí vývoj. OSPOD se měl asistovaným kontaktem zabývat bez ohledu na činnost soudu. Nelze tedy jeho nečinnost v této věci ospravedlnit ani vyčkáváním na znalecké posudky, které mají být v řízení provedeny, a to především s ohledem na délku jak asistovaného kontaktu, tak soudního řízení.⁶ Je důležité, aby OSPOD každý asistovaný kontakt pravidelně vyhodnocoval a na tomto základě volil další postup ve věci, a to ať ve prospěch rodičů, či náhradní rodinné péče.

D. Opatření k nápravě

Argumenty Úřadu městské části Plzeň 3 obsažené ve vyjádření nadále považuji za nesprávné a neshledávám opatření, která přijal pro daný případ i budoucí praxi, za dostatečná.

Navrhuji Úřadu městského obvodu Plzeň 3, aby:

- (A) napříště měl v případě výkonu kolizního opatrovnictví na paměti, že je plnohodnotným účastníkem řízení s veškerými procesními oprávněními (tedy i návrhovými oprávněními ve věcech styku dítěte s rodiči),
- (B) asistované kontakty vždy průběžně vyhodnocoval,
- (C) v dané věci co nejdříve svolal případovou konferenci, jejímž předmětem bude zhodnocení dosavadního asistovaného kontaktu otce se synem a zaslal mi na vědomí protokol z této případové konference,
- (D) na základě vyhodnocení situace učinil další kroky směrem k rozšíření kontaktu dítěte s otcem a dále zvážil a vyhodnotil možnost navrácení dítěte do jeho péče.

Závěrečné stanovisko zasílám Úřadu městského obvodu Plzeň 3 a žádám, aby mi podle ustanovení § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělil, zda provedl navržená opatření k nápravě. Odpověď očekávám v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení stanoviska. Stanovisko zasílám také stěžovateli.

Pokud Úřad městského obvodu Plzeň 3 nepřijme navržená opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudou považovat za dostatečná, podle ustanovení § 20 odst. 2

---

⁶ Návrh na svěřeni obou dětí do jeho péče podal otec již v lednu 2019.

zákona o veřejném ochránci práv vyrozumím nadřízený úřad, případně mohu o svých zjištěních informovat veřejnost včetně sdělení jmen osob oprávněných jednat jménem úřadu.

Brno 16. října 2019

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv